

Loch Ágnes

Budapesti Gazdasági Egyetem
Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar
Idegen Nyelvi és Kommunikációs Intézet
Gazdasági Szaknyelvek Tanszék

Szaknyelvi projektfeladatok: kooperáció és (ön)értékelés a szaknyelvi órán

<https://doi.org/10.48040/PL.2020.29>

Az elmúlt időszakban nagyszabású tantervi reformra került sor a Budapesti Gazdasági Egyetem alapképzési szakjain. A tanterv átalakítását oktatásmódszertani fejlesztések egészítették ki, melyek célja az oktatás hatékonyságának növelése a hallgatói motiváció erősítésén keresztül. Az új generációk tanulási stílusára, a tanulással kapcsolatos motivációira és elvárásaira vonatkozó vizsgálatok azt mutatják, hogy a korábbi tudásközpontú oktatás helyett érdemes a tevékenység- és tapasztalatalapú, tudásmegosztást is lehetővé tevő módszerek felé fordulni. Ez a felismerés tükröződik az egyetem stratégiai célkitűzéseiben, amelyek között szerepel az élményalapú tanulási környezet megteremtése. Ennek megvalósítását az intézmény olyannyira fontosnak tartja, hogy pályázati rendszerrel segíti az új innovatív tananyagok és tantárgyi módszertanok fejlesztését. Ennek keretében az egyetem Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Karának szaknyelvi tanszékén angol és spanyol nyelven összesen 20 szaknyelvi projektfeladat kidolgozására került sor. A dolgozatban bemutatásra kerülnek a projektek kidolgozásának fő szempontjai, a projektek felépítése, továbbá a projektek első bevezetésének tapasztalatai. A projekt, mint oktatási módszer kihívások elé állítja a tanárt és a tanulót. A legnagyobb nehézséget talán az elvégzett munka értékelése okozza, hiszen a csoportos munka eredményeképpen létrejött produktum alapján gyakran lehetetlen az egyéni kontribúció értékelése. Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a tanulási folyamatot támogató alternatív értékelési lehetőségek is.

Kulcsszavak: *élményalapú oktatás, kooperáció, (ön)értékelés, projektfeladat, projekt-fejlesztés*

Az elmúlt időszakban a Budapesti Gazdasági Egyetemen (BGE) nagyszabású tantervi reformra¹ került sor, amelynek során áttekintésre és szükség esetén módosításra került az egyes képzések tantárgyi struktúrája (tantárgyak, óraszámok, creditszámok), valamint megújultak a tantárgyi tartalmak. A tantervreformhoz kapcsolódóan módszertani fejlesztésekre is sor került az oktatás hatékonyságának növelése céljából. A fejlesztéseket az intézmény belső pályázati lehetőséggel is megtámogatta, amelynek keretében több tantárgyból is projektfeladat-fejlesztésre került sor.

Napjainkban a tudásátadás-központú oktatást egyre jobban felváltja a tevékenység és tapasztalat alapú oktatás (Andresen et al., 2001; Bakti et al., 2018;

¹ Forrás: https://uni-bge.hu/documents/SZABALYOZO_DOKUMENTUMOK/Rektori-kancellari-kozos-utasitas/DocumentFolder

Kolb – Kolb, 2013), valamint a tudásmegosztásra épülő tanulás (Bodnár, 2014; Gönczöl, 2009; Koltói, 2009). Ezen oktatási és tanulási formák egyben lefedik az élményalapú oktatás fogalmát. Élményalapú oktatás alatt nem a szórakozva/szórakoztatva tanulást értjük, hanem a valós, megélt tapasztalat alapján történő tanulást. Az oktatási módszertannak ilyen irányú változtatása megfelel a BGE élményalapú oktatási környezet létrehozására vonatkozó stratégiai célkitűzésének².

A projektmódszer alkalmas lehet az élményalapú tanulás megtapasztalására. Ez a munkaforma nem ismeretlen az oktatásban, az utóbbi években azonban egyre nagyobb hangsúlyt kap, mert úgy tűnik, a tanulásnak ez a formája jól tud alkalmazkodni a megváltozott tanulási gyakorlatokhoz és lehetőségekhez, továbbá alkalmas lehet a hallgatói motiváció növelésére is (Gibbes – Carson, 2013; Török – Kétyi, 2018).

A módszernek komoly szakirodalma van (Henry, 2005; Johnson, et al., 2014; Kauchak – Eggen, 2012; Lee et al., 2014). Elméleti háttérét a kooperatív tanulás adja (Johnson et al., 2014), amely túlmutat az egyszerű csoportmunkán. Míg az egyszerű tanórai csoportmunka esetében az elsődleges cél a tananyag elsajátítása, addig a kooperatív módszerek esetében a tananyag elsajátítása és a társas készségek fejlesztése egyformán fontos cél. Bármely kooperatív módszer sikerének feltétele, hogy mind a tananyagelsajátításban, mind pedig a társas készségek fejlesztésében az egyéni tanulás/fejlődés a csoporttagok természetszerűen bekövetkező támogatása mellett történjen (Sándor – Szirtesné, 2016).

A kooperatív módszereken belül a projektmunka olyan, nagyfokú önállóságot és egyben a csoporttagok egymásrautaltságát feltételező kooperatív tanulási forma, amelynek középpontjában több, egymást kiegészítő vagy egymásra épülő tevékenységből álló komplex feladat áll. Thomas (2000) a projektalapú tanításnak/tanulásnak öt fontos feltételét definiálja, melyek a következők: (1) a projekt a tanterv fontos alkotóeleme, szerepe nem periférikus; (2) a projekt olyan kérdésre/problémára fókuszál, amely az adott szakma vagy tudományterület fogalmainak, elveinek és gyakorlatának mélyebb megértését szolgálja; (3) a projekt konstruktív, felfedező jellegű tevékenységet generál; (4) a projekt tanulóközpontú, a hagyományos tanári szerep megszűnik, végül (5) a projekt valós feladat, nem iskolaízü, autentikus tevékenységekbe vonja be a tanulót.

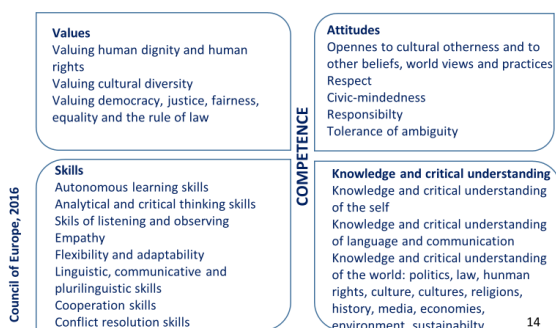
Összefoglalóan a módszer a tanulási folyamatnak olyan alakítása vagy másképp fogalmazva olyan oktatási stratégia, amelyben a tanulók önálló tevékenységeken keresztül egy komplex témát dolgoznak fel. A pedagógus a kereteket teremti meg ehhez, és facilitátorként, tanácsadóként a háttérből segít és támogat. A projektoktatás során a tanulók maguk határozzák meg a témát, tervezik és szervezik meg a tanulást, a munka folyamatát, a témával való

² Budapesti Gazdasági Egyetem Intézményfejlesztési Terve, 2016-2020

foglalkozás módját és a munka eredményeinek a bemutatását. A szaknyelvoktatásban a projektmunka célja egy nyelvi produktum létrehozása, amely egyben a sikeres együttműködést is bizonyítja.

A projektmunka a tantárgyi tematikára épül, de az ismeretanyag elsajátításán túl sokoldalúan szolgálja a kompetenciafejlesztést is. Az oktatásban jelenleg legelfogadottabb kompetenciamodelt az Európa Tanács dolgozta ki (Council of Europe, 2016), amely a 21. század igényei alapján határozza meg a kompetencia fogalmát és tartalmát a tudás, a készségek, az attitűd és az autonómia/tanulói felelősség területén (1. ábra). Egy-egy projektfeladat éppen komplexitása okán alkalmas lehet számos kompetencia-terület egyidejű fejlesztésére.

1. ábra. Kompetenciamodel (Council of Europe, 2016)

A projektmódszer kihívások elé állítja a tanárt és a tanulót is, hiszen a szerepek megváltoznak és a tanulási/tanítási szituáció észrevehetően eltér a hagyományostól (Condliffe et al., 2017): megváltozik az órai és órán kívüli tevékenységek jellege és aránya, az egyéni és csoportos munka aránya, továbbá jelentősen megnő a tanulói autonómia és felelősség szerepe. Éppen ezek a változások ugyanakkor azok, amelyek a munkahelyi környezetre, ill. az élethosszig tartó tanulás helyzeteire felkészíthetik a hallgatókat. Egyrészt a kollaborációra és tudásmegosztásra épülő tevékenységek fejlesztik a hallgatók együttműködési készségeit és jártasságot nyújtanak a team-munkában, ami hozzájárul a versenyképességükhöz a munkaerőpiacon. Másrészt az ismeretanyag bővülése és a munkaerőpiaci elvárások várható gyors változásai miatt szükség van arra, hogy a hallgatók képessé váljanak a motivációik és a céljaik azonosítására és a saját tanulási tevékenységük autonóm megszervezésére akár egyénileg, akár csoportban (Jakabné Baján – Balla, 2012; Edwards, 1997; London, 2011).

A projektalapú oktatás legnagyobb kihívása valószínűleg az értékelés, hiszen mind a tanulási folyamat és annak hatékonysága, mind az eredmény, a végső teljesítmény egyéni értékelése komoly nehézségekbe ütközik (Gibbes – Carson, 2013; Thomas, 2000). A projektfeladatok értékelése általában az output

alapján történik és a csoport közös értékelést kap. Amennyiben az értékelés érdemjegyet is jelent, a csoport tagjai általában ugyanazt az osztályzatot kapják, amit az egyes csoporttagok igazságtalannak tarthatnak. Mindez frusztrációhoz és motivációvesztéshez vezethet³. Az is előfordulhat, hogy a tanár – mivel maga is tudja, hogy az egyéni fejlődést, az egyéni teljesítményt nem feltétlenül lehet megragadni – eltekint az érdemi értékeléstől és az osztályzattól és csupán általános visszajelzést ad a munkáról. Mivel a projektfeladatok általában komplex feladatok és nem kevés munkabefektetést igényelnek a résztvevőktől, ez a megoldás éppoly frusztráló a többség számára, mint az esetleg igazságtalannak tartott egyenlődsi az értékelésnél.

Szaknyelvi projektfeladatok a Turizmus-Vendéglátás szakon

Az intézmény által kínált lehetőséggel élve a Gazdasági Szaknyelvek Tanszékén angol és spanyol nyelvű projektfeladatok készültek a *Turizmus-Vendéglátás Szaknyelv* című tantárgy oktatásának kiegészítésére. Mindkét nyelvből 10-10 projektfeladat készült el részletes feladatlírással, feladatlapokkal, tanári instrukciókkal és értékelési javaslattal. A projektfeladatok részben strukturált projektnek minősülnek, mivel a témát és az előkészítő anyagokat a tanár biztosítja, a feldolgozandó anyagot azonban a hallgatók önállóan gyűjtik össze.

A projektfeladatok elkészítésének számos pedagógia célja volt, melyek az alábbi, esetenként átfedő kategóriákba rendezhetők.

Szakspecifikus szakmai ismeretek és készségek bővítése:

- a meglévő szakmai ismeretek aktivizálása,
- szakmai jártasság szerzése valós feladatok elvégzésében (pl. adatgyűjtés, adatfeldolgozás, eredmények prezentálása).

Idegennyelv-tanulási és kommunikációs célok:

- nyelvi és kommunikációs ismeretek és készségek integrálása,
- idegen nyelvi és kommunikációs készségek fejlesztése,
- szóbeli és írásbeli kommunikációs műfajokban jártasság szerzése,
- nyelvvizsga-felkészülés.

Társas készségek fejlesztése:

- együttműködési készségek fejlesztése

³ A BGE Pedagógia Tanszékének 2014-es felmérése szerint a hallgatók többsége elutasítja a csoportos projekt munkát, mint a teljesítményértékelés alapját. A leginkább elkötelezett diákok kihasználhatónak és vesztesnek érzik magukat társaik helyett végzett többletmunkájuk miatt.

Módszertani célok a hatékonyság növelésére:

- élményalapú tanulás (*learning by doing*)

Nyelvtanuláson túlmutató tanulási célok:

- önállóság és felelősségvállalás fejlesztése.

Az angol nyelvű Turizmus-Vendéglátás Szaknyelv tantárgy tematikája 14 témát tartalmaz, amelyek közül kilenc témához készült összesen tíz projektfeladat (1. táblázat).

1. táblázat. A Turizmus-Vendéglátás Szaknyelv témái

Oktatási hét	Téma	Projektek száma
1.	A turizmus szerepe a gazdaságban	1
2.	Marketing és reklám	1
3.	Munkavállalás és munkakörök	2
4.	A turizmus hatása a társadalmi és természeti környezetre	-
5.	Utazásszervezés	1
6.	A turizmus fajtái és attrakciói	-
7.	Magyarország, mint turisztikai desztináció	1
8.	A célnyelvi országok, mint turisztikai desztinációk	-
9.	Közlekedési formák	-
10.	Szállodaipar, szállodák típusai, szolgáltatások	1
11.	Vendéglátóipari üzlettypusok	1
12.	Táplálkozási irányzatok	1
13.	A magyar konyha	-
14.	A célnyelvi országok gasztronómiája	1

A projektfeladatok egységes struktúrában készültek el, amelyet az intézmény Oktatásmódszertani Központja dolgozott ki. A projektleírás tartalmazta az adott projekt kereteinek leírását (célcsoport, pedagógia célok, projekt elhelyezkedése a kurzuson belül, alkalmazott munkaformák, csoportszervezés módja, ütemezés, szükséges IKT eszközök), valamint a feladat részletes, lépésenkénti bemutatását (tevékenység, feladat leírása időtartammal, szükséges eszközök, kapcsolódó linkek, csatolmányok, a feladatrészhez kapcsolódó konkrét oktatói tevékenységek leírása, javasolt értékelési mód, előrelátható nehézségek/kockázatok) (1. melléklet). Minden projekthez készült egy részletes tanulói feladatlap, amely tartalmazta a tanórai feldolgozásra javasolt bevezető feladatokat, az önálló projektmunka lépéseit és tevékenységeit a részhatáridőkkel, valamint a projekt eredményeinek bemutatására vonatkozó kritériumokat és az (ön)értékelési szempontokat.

Kooperáció és önértékelés a szaknyelvi órán – esetleírás

Kooperáció és önértékelés a szaknyelvi órán címmel módszertani kísérletet végeztem a BGE Turizmus-Vendéglátás szakján. Egyrészt a rendelkezésre álló szaknyelvi tananyag egy jelentős részét a tanári felkészülés során a kooperatív oktatás/tanulás alapelveinek figyelembevételével átdolgoztam, másrészt a tanszéken elkészült projektfeladatok közül három projekt részleges vagy teljes elvégzésére is sor került. A kiválasztott projektek a következő témákhoz kapcsolódtak: a turizmus szerepe a gazdaságban, Magyarország, mint desztináció és a célszágok gasztronómiája (2. táblázat).

2. táblázat. Az elvégzett projektfeladatok

Témakör	Konkrét projektfeladat címe	Elvárt output
A turizmus szerepe a gazdaságban	Magyarország turizmusa számokban	Grafikon-elemzést tartalmazó ppt, csoportos prezentáció, üzleti beszámoló megadott sablon szerint
Magyarország, mint turisztikai desztináció	Magyarország turisztikai vonzereje	Interjúk külföldiekkel, ppt, csoportos prezentáció
A célszágok gasztronómiája	A brit konyha	Receptkönyv szószedettel és képekkel

A kísérletben részt vevő csoport nyelvi szintje meglehetősen jó volt (a többség nyelvtudása megfelelt a B2+ szintnek a KER⁴ szerint). A jó szinten könnyedén kommunikáló nyelvtanulók tanulási motivációja általában csökken, mert saját nyelvi fejlődésüket már nehezebben érzékelik. Mivel a tudásuk gyarapodása már nem látványos, a fejlődés megtapasztalása által generált belső motiváció nehezen fenntartható, annak ellenére, hogy a hallgatók általában tisztában vannak azzal, hogy saját felelősségük a nyelvtanulásuk eredményessége szempontjából megelőzi a tanár felelősségét (Szénich – Szokács, 2016). A projektfeladatok bevezetésének éppen ezért a nyelvi fejlődésen túlmutató pedagógia céljai is voltak, mégpedig:

- a tanulási folyamat élményszerűvé tétele az eredményesebb nyelvtanulás érdekében,
- a team-munkában való jártasság növelése,
- a reflektív magatartás kialakítása,
- a saját tanuláért és a csoport eredményeiért vállalt felelősségérzet erősítése.

A hallgatók a kontaktfoglalkozásokon, valamint a projektfeladatokon is négyfős állandó csoportokban dolgoztak, amelyeknek a belső szerveződésébe a tanár nem avatkozott be. A közös munka megszervezése szükségessé tette az egymás közti folyamatos kommunikációt írásban és szóban.

⁴ Közös Európai Referenciakeret, 2001, Európa Tanács: Strasbourg

A kooperatív oktatás irányába mutató órai feladat-átdolgozások jól működtek. A csoportok hamar teammé váltak. A kommunikáció megélénkült, a szociális kapcsolatok erősödtek. Az önálló projektfeladatok sem váltottak ki ellenállást. A rövidebb, egyszerűbb feladatok jól működtek, motiválók voltak, a csoportok jól együttműködtek. A többlépcsős, nagyobb önállóságot igénylő, vagy a csoporton belül egy vezető irányító munkáját feltételező feladatok vagy feladatrészek nehezebben működtek. Többszörös magyarázatra volt szükség, az előrehaladás rendszeres ellenőrzésére, a határidők időnkénti módosítására, ami az autonómia és a felelősségvállalás erősítésének szükségességét jelzi.

A munka során a kooperatív tanulás elemei teljesen vagy részben megvalósultak: a Johnson és munkatársai (2014) által meghatározott öt legfontosabb ismerv, az egymásrautaltság, a támogató interakció, az elszámoltathatóság (felelősség), a kooperatív szerepek alkalmazása és a csoport önértékelése végig jellemezte a munkafolyamatot.

Mind a tanórai csoportos feladatoknál, mind pedig a projektmunkában nagy hangsúly került az önértékelés különböző formáira. Az év folyamán több ízben került sor pontozásos formában hallgatói értékelésre, amikor a hallgatók értékelték saját munkájukat, a csoport teljesítményét, a feladatot, valamint a kurzust. Az egyéni hallgatói értékeléseket csoportos értékelés és tanári visszajelzések egészítették ki (3. táblázat).

3. táblázat. Értékelési formák

Hallgatók egyéni értékelése	Hallgatói önértékelés	Hallgatói értékelés kiscsoportban	Tanári értékelés
Csoport munkájának értékelése (pl. időtartás, munkamegosztás, kommunikáció) (anonim)	Saját teljesítmény értékelése értékelő lappal (anonim)	Csoportvezetők önértékelése és csoportértékelése teljes csoport felé	Tanári értékelés egyénnek
Feladat értékelése szempontok alapján (anonim)	Saját teljesítmény értékelése kiscsoportban, tapasztalatok megosztásával	Csoportmunka értékelése csoportban (pl. időtartás, munkamegosztás, kommunikáció)	Tanári visszajelzés csoportnak
Szöveg/input értékelése tartalom és nehézség alapján (anonim)		Tanár-diák csoportos interjú a projektekről és a team-munkáról	Tanári értékelés teljes csoportnak
Félév végi írásos értékelés a projektekről (anonim)			Outputok értékelése osztályzattal

Az értékelési folyamatnak talán a legértékesebb része a rendszeres önértékelés volt, amikor a hallgatók egy 1-6-ig terjedő skálán értékelték nemcsak a teljesítményüket, hanem az egyes részfeladatokba befektetett munkát és a feladatokkal kapcsolatos attitűdöt is (4. táblázat). Hallgatói értékelésre mind az órai csoportfeladatok, mind pedig az egyes projektfeladatok elvégzése után, valamint a félév végén is sor került (összesen mintegy tíz alkalommal). A rendszeres önértékelésnek a célja elsősorban a reflektív magatartás kialakítása és a tanulói tudatosság szintjének emelése volt, ami közvetve a felelősségvállalás erősödését célozta.

4. táblázat. Az önértékelés szempontjai

Kategória	Értékelés					
Folyamatos beszéd	1	2	3	4	5	6
Nyelvhelyesség	1	2	3	4	5	6
Kontribúció/erőfeszítés	1	2	3	4	5	6
Lelkesedés/hajlandóság	1	2	3	4	5	6

A félév során három újonnan kifejlesztett projektfeladatot végeztek el a hallgatók négyfős csoportokban. A projektek bemutatása, a feladatok ismertetése és a bevezető feladatok elvégzése a tanórán történt. Ezt követően a hallgatói csoportok 3-4 hétig önállóan dolgoztak (időnként rész-határidőkkel). Az egyes projektek eredménye egy-egy valós nyelvi produktum volt: üzleti beszámoló, csoportos prezentáció és receptkönyv, amelyeknek a létrehozásán közösen kellett dolgozni. Végül szóbeli prezentációban vagy írásos formában mutatták be a munkájuk közös eredményét. Az egyes projektfeladatok után projektértékelő lapot töltöttek ki a hallgatók, ahol 1-5-ig terjedő Likert-skálán kellett jelezniük egyetértésük mértékét a megadott állításokkal. Az állítások tartalma a feladat jellemzőitől a csoportmunka értékelésén át a nyelvi teljesítményig terjedt. A *Magyarország turizmusa számokban* című projekt (5. táblázat) értékelése jól mutatja, hogy bár a feladatot nem találták különösebben érdekesnek a hallgatók, a csoportmunkát az átlagnál kedvezőbben ítélték meg és a munka hasznosságát is elismerték, amikor fejlődésről számoltak be nyelvi vonatkozásban.

5. táblázat. A Magyarország turizmusa számokban c. projekt értékelése Likert-skálán (1-5) (n = 16)

KONKRÉT PROJEKTFELADAT	Átlag
1. A feladat inspiráló volt.	2,8
2. A feladat nehéz volt.	2,0
3. A feladat túl sok munkát igényelt	2,8

4. A projektmunka inspiráló volt.	2,7
5. Kiváló volt az együttműködés a csoportomban.	3,4
6. A munkát egyenlően osztottuk el.	3,6
7. Szerettem csoportban dolgozni.	3,8
8. Elégedett vagyok a részvételemmel.	3,2
9. Sok erőfeszítést tettem bele a munkába.	2,9
10. Többet dolgoztam a projektben, mint a többiek.	2,1
11. Kevesebbet dolgoztam a projektben, mint a többiek.	2,3
12. Sokat tanultam a magyarországi turizmusról.	2,6
13. Most jobb vagyok a grafikon-leírásban, mint korábban.	3,7
14. A nyelvi készségeim fejlődtek.	3,2
15. Az órán kívül is általában angolul beszéltünk, amikor a projekten dolgoztunk.	4,5

A kurzus végi önértékelés során egyrészt saját munkájukat értékelték egy 1-6-ig terjedő skálán hat különböző szempontból, a részvételtől, a pontosságon, a hajlandóságon és igyekezeten át a csoportmunka-tapasztalatig és a teljesítményig (6. táblázat), másrészt a nyelvi fejlődésük mértékét becsülték meg a hallgatók (7. táblázat).

6. táblázat. Önértékelés. A kísérleti csoport eredményei (n=16)

Kategóriák	Önértékelés 1-6- skálán
Óralátogatás	5,0
Erőfeszítés, igyekezet	3,8
Teljesítmény	3,9
Hajlandóság a házi feladatok megírására	4,0
Határidők tartása	4,3
Nyelvi fejlődés	4,4
Csoportmunkában való részvétel	4,4
Hajlandóság a jelenlegi csoporttal történő további munkára	4,2

A nyelvi fejlődés megbecsülése nem Likert-skálával történt, hanem rubrikák beikszelésével, mert félő volt, hogy a számokat osztályzatnak tekintik a hallgatók és ez torzíja az eredményt. Az egyes kategóriákat értelmeztük, majd sor került a táblázat anonim kitöltésére. A válaszokat ezt követően konvertáltam számokká oly módon, hogy a *Sokat fejlődtem* válasz kapta az 5-ös értéket. Az eredmények rávilágítanak a kurzus két kiemelt fejlesztési területére: a szókincs-bővítésre és az üzleti levelezésre. A kurzus sikerének könyvelhető el az a tény,

hogy a csoport ezen a két területen érzékelt a legnagyobb fejlődést. Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy a hallgatók nyelvi önbizalma fejlesztésre szorul.

7. táblázat. Jelezze a táblázatban X-szel, hogy véleménye szerint mennyire fejlődött az alábbi területeken.

A kísérleti csoport eredményei (n=16)

Kategória	sokat	vala- mennyit	nem tudom	kicsit	semmit	Nyelvi fejlődés mértéke: 1-5 skála
Nyelvtan						3,4
Szókincs						4,5
Hallásértés						3,5
Beszédképesség						3,6
Szövegértés						3,9
Levélikrás						4,1
Folyékonyság						3,5
Önbizalom						3,1

Konklúzió

A *Kooperáció és önértékelés a szaknyelvi órán* című oktatási kísérletet sikeresnek ítéltetjük. A csoportmunka uralkodóvá vált a kontaktórákon és az önálló, tanórán kívüli csoportos projektmunka bevezetése is eredményesnek bizonyult. Ezen a kurzuson három projektfeladat elvégzésére került sor, és elmondhatjuk, hogy a projektek kidolgozásakor kitűzött célok mindegyike megvalósult a munka során (8. táblázat). A feladat elvégzése során a hallgatók valós feladatokat teljesítettek (valós élményeket szereztek) önállóan vagy csoportban, integrálniuk kellett szakmai és nyelvi ismereteiket és készségeiket (pl. interjú külföldiekkel, statisztikai adatok gyűjtése), új kommunikációs műfajokban szereztek jártasságot (pl. prezentáció, üzleti beszámoló), tapasztalatot szereztek a team-munkában és megtapasztalták azt a valós helyzetet, amikor a csoport minden tagja felelős az eredményért. A részfeladatokat ugyanis lehetett egyénileg is elvégezni, de a végső produktum tartalmi és formai megszerkesztése és a prezentálás módja közös döntéseket igényelt. Mivel a produktum került értékelésre (osztályzásra), az egyes csoporttagok munkája befolyásolta a társak eredményét is. Az egymás iránti felelősséget – különösen a félév elején – kiemelten hangsúlyozni kellett, a folyamatos közös munka azonban meghozta a gyümölcsét, amelynek egyik látványos eredménye volt a hiányzások számának csökkenése.

8. táblázat. A célok megvalósulása a kurzus során

Cél	Megvalósulás (példák)
Szakspecifikus szakmai ismeretek és készségek bővítése	Magyarország turisztikai vonzereje valós adatgyűjtés alapján (interjúk); statisztikai adatok gyűjtése és elemzése; grafikon készítése; ételnevek, ételkészítési módok megismerése
Idegennyelv-tanulási és kommunikációs célok	Új kommunikációs műfajok elsajátítása (csoportos prezentáció, üzleti beszámoló, grafikon-leírások, ételrecept stb.). Csoportmunka által generált kommunikációs helyzetek (beszélőváltás, vita, meggyőzés stb.)
Társas készségek fejlesztése	A döntések és a munka megszervezése folyamatos együttműködést igényelt (kompromisszum-kötés, különböző vélemény/különböző munkastílus elfogadása, egymás segítése, empátia stb.)
Módszertani cél: élményalapú tanulás a hatékonyság növelésére	Interjúk készítése külföldiekkel, receptkönyv összeállítása képi anyaggal, tudásmegosztási lehetőség a csoportokon belül, önmagukban is értékes/érdekes produktumok létrehozása (pl. receptkönyv)
Nyelvtanuláson túlmutató tanulási célok: önállóság és felelősségtudat	Folyamatos önértékelés a saját felelősség felismerésére. A projekt outputok* csoportonként készültek el és kerültek értékelésre (osztályzásra), ami növelte a csoporttagok egymás iránti felelősségét.

* Lásd 2. táblázat

Hangsúlyos említést érdemel a félév során következetesen alkalmazott értékelési rendszer, ami a csoportos interjú tanúsága szerint jelentősen hozzájárult a tanulói tudatosság erősítéséhez, keretbe foglalta a félévi munkát és ezzel fegyelmezettebbé és célzottabbá tette a tanítási/tanulási folyamatot. Ugyanakkor szükség lehet az értékelésnek a továbbfejlesztésére, elsősorban a tanár részéről, hogy az egyéni és a csoportos teljesítmény megfelelő módon jelenhessen meg a kurzust lezáró érdemjegyen.

A jövőre nézve a tanári tapasztalatok közül elsősorban a projektek nagyon alapos és részletes előkészítésének fontosságát emelhetjük ki, továbbá érdemes a csoport szerveződésére és a csoporton belüli szerepekre is nagyobb figyelmet fordítani.

Hivatkozások

- Andresen, L. – Boud, D. – Cohen, R. (2011): Experience-based learning. In: Foley, G. (ed.) (2011): *Understanding Adult Education and Training*. (225-239) (2nd Edition). Allen & Unwin: Sidney. Elérhető online: <http://complexworld.pbworks.com/f/Experience-based%2520learning.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003118299-22>
- Bakti, M. – Csetényi, K. – Juhász, V. – Szarvas, J. (2018): *Legyen élmény a nyelvtanulás! Élményalapú, informális idegennyelv-tanítási módszertan*. [output] Szegedi Tudományegyetem: EFOP-3.2.14-17-2017-00001 pályázat: Elérhető online: <https://arts.u-szeged.hu/download.php?docID=87064>
- Bodnár, Zs. (2014): *Tudásmegosztás – kivel, mikor, hogyan?* Elérhető online: <https://recity.hu/tudasmegosztas-kivel-mikor-hogyan/>
- Condliffe, B. – Quint, J. – Visser, M. G. – Bangsher, M. R. – Drohojowska, S. – Saco, L. – Nelson, E. (2017): *Project-based learning. A literature review*. MDRC. Elérhető online: https://www.mdrc.org/sites/default/files/Project-Based_Learning-LitRev_Final.pdf
- Council of Europe (2016): *Competences for democratic cultures*. Council of Europe: Strasbourg
- Edwards, R. (1997): *Changing places? Flexibility, lifelong learning, and a learning society*. Routledge: New York.
- Gönczöl, E. (2009): *A tudásmegosztás formális és informális közösségei*. Elérhető online: <https://osztalyfonok.hu/cikk.php?id=677>
- Gibbes, M. – Carson, L. (2013). Project-based language learning: An activity theory analysis. *Innovation in Language Learning and Teaching*. 8/2. 171–189. Elérhető online: https://www.researchgate.net/publication/257227146_Project-based_language_learning_An_activity_theory_analysis . DOI: <https://doi.org/10.1080/17501229.2013.793689>
- Henry, K. (2005): *Teaching through projects*. Routledge: London-New York
- Jakabné Balla, I. – Balla, A. (2012). *Változó szakmai igények a munkaerőpiacon*. [Disszeminációs füzetek 35]. Tempus: Budapest. Elérhető online: https://tka.hu/docs/palyazatok/valtozo_szakmai_igenyek_a_munkaeropiacon.pdf
- Johnson, D. W. – Johnson, R. – Smith, K. A. (2014): Cooperative learning: Improving university instruction by basing practice on validated theory. *Journal on Excellence in College Teaching*, 25/3-4. 85–118. Elérhető online: https://www.researchgate.net/publication/284471328_Cooperative_Learning_Improving_university_instruction_by_basing_practice_on_validated_theory
- Kauchak, G. – Eggen, P. (2012): *Learning an teaching. Research-based methods*. Pearson: Boston
- Kolb, A. Y. – Kolb, D. A. (2013): *The Kolb Learning Style Inventory - Version 4.0. A Comprehensive Guide to the Theory, Psychometrics, Research on Validity and Educational Applications*. Experience Based Learning Systems, Inc.: Kaunakakai, HI. Elérhető online: <https://learningfromexperience.com/downloads/research-library/the-kolb-learning-style-inventory-4-0.pdf>
- Koltói, L. (2009): Tudásmegosztás és-teremtés tanárok online szakmai közösségében *Iskolakultúra Online* 2. 42-51. Elérhető online: http://misc.bibl.u-szeged.hu/45539/1/iol_2009_002_042-051.pdf
- Lee, J. S. – Blackwell, S. – Drake, J. – Moran, K. A. (2014): Taking a Leap of Faith: Redefining Teaching and Learning in Higher Education Through Project-Based Learning. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning*, 8/2. DOI: <https://doi.org/10.7771/1541-5015.1426>
- London, M. (Ed.) (2011): *The Oxford handbook of life-long learning*. OUP: Oxford. Elérhető online: <https://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780195390483.001.0001/o>

xfordhb-9780195390483-e-001. DOI:

<https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780195390483.001.0001>

- Sándor, E. – Szirtesné, Kis, Á. (2016): Kooperatív tanulás a szaknyelvoktatásban. Egy módszertani kísérlet tapasztalatai. In: Loch, Á. – Dévény, Á. (szerk.) (2016): *Módszertani kísérletek a nyelvoktatásban. Motiváció és eredményesség*. BGE: Budapest
- Szénich, A. – Szokács, K. (2016): Tudok-e egyedül tanulni? A hallgatók önálló nyelvtanulási képességének és hajlandóságának vizsgálata az üzleti felsőoktatás kontextusában. In: Loch, Á. – Dévény, Á. (szerk.) (2016): *Módszertani kísérletek a nyelvoktatásban. Motiváció és eredményesség*. BGE: Budapest
- Thomas, J. W. (2000): *A review of research on project-based learning*. Autodesk Foundation: San Rafael, CA Elérhető online: <https://pdfs.semanticscholar.org/8d83/f329aac63db3c67599f76323e37ace4a53bd.pdf>
- Török, J. – Kétyi, A. (2018): Projektúra: a projektalapú nyelvtanulás német szaknyelvi csoportokkal. *Multidiszciplináris kihívások, sokszínű válaszok*. 2018/3. 96-110. Elérhető online: <https://ojs3.mtak.hu/index.php/mksv/article/view/1877>

1. melléklet. A Magyarország turizmusa számokban c. téma lépései

	Tevékenység	Output	Eszközök, linkek, csatolmányok	Oktatói feladatok
1	Magyarország turizmusával kapcsolatos szöveg feldolgozása. A beszámoló, mint írásbeli műfaj jellemzőinek bemutatása (90 perces tanóra).	Szószedet, Kitöltött szókincs-feladatok.	Írott tananyagok. Aktuális cikkek a témáról. Írásos beszámolóhoz minták.	A téma felvezetése. Kapcsolódó szókincs-feladatok összeállítása. Szövegértés ellenőrzése. Ismeretanyag elsajátíttatása. A beszámoló, mint írásbeli üzleti műfaj bemutatása, minta beszámolók gyűjtése.
2	Grafikon-leírás (90 perc tanóra + 45 perc egyéni otthoni feladat).	Megoldott feladatok (feladatlap).	Internetes források. Coospace-en biztosított anyagok és műfaji modellek. Feladatlap. www.ksh.hu	Speciális lexikai gyűjtemény összeállítása. Feladatlapok és megoldó kulcsok összeállítása. Órai gyakoroltatás. Javítási feladatok.
3	Adatok és információ gyűjtése a választott témában. Szószedet készítése a témához (A projekt bevezetéséhez: 45 perc tanórán + min. 2 óra órán kívüli munka).	Összegyűjtött anyagok (grafikonok, adattáblázatok, hírek, cikkek stb.) tematikusan elrendezve, szószedet.	Google.doc javasolt, hogy a csoporttagok egymás munkáját nyomon követhessék. Internetes források. KSH adatbázisa. Hasznos linkek.	A projekt bevezetése, a feladat részletes kiadása. A csoportok összeállítása és a témaválasztás irányítása. Források megadása. Folyamatos konzultációs lehetőség személyesen és elektronikusan.
4	Az összegyűjtött anyagok alapján rövid beszámoló készítése a magyarországi turizmus választott szegmenséről (3 óra).	Beszámoló (<i>business report</i>)	Google.doc javasolt a közös munkához. Csoport által összegyűjtött adatok és információk. Beszámolóhoz sablon.	Előzetesen: a hatékony prezentáció tényezőinek bemutatása (tanári prezentáció + videófilm). Sablon készítése a beszámolóhoz. Folyamatos konzultációs lehetőség biztosítása személyesen és elektronikusan.
5	Prezentációk készítése és bemutatása a teljes tanulócsoportnak (8-10 perc). Minden prezentációhoz feladatlapot is készítenek a csoportok. A hallgatóság kitölti a feladatlapot és értékelőlap alapján értékeli.	ppt vagy prezi prezentáció, feladatlap.	PC és projektor (prezi vagy ppt).	Prezentációs értékelőlap elkészítése. A prezentációk értékelése tartalmi, nyelvi, formai és előadói szempontból. A hallgatóságtól begyűjtött értékelőlapok elemzése, összegzése. Feladatlapok ellenőrzése.
6	Egyéni feladat- csoport- és önértékelés (20 perc).	Kitöltött értékelő lapok.	Értékelési űrlapok.	Értékelési szempontrendszer összeállítása. Az önértékelés típusainak bemutatása. A munka monitorozása.